

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2016. évi február hó 5. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és a 2016. évi február hó 22. napján nyilvánosan kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott és 10 társa** ellen indult büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék 16.B.208/2013/218. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- I.rendű vádlott cselekményeit a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettének, és a Btk.345.§-ában meghatározott folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének-;
- IV.rendű vádlott cselekményeit a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint minősülő bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének-;
- V.rendű vádlott cselekményét a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének-;
- IX.rendű vádlott cselekményeit a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pont II. fordulata szerint minősülő bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének, és a Btk.345.§-ában meghatározott bűnsegédként és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének-; míg
- X.rendű vádlott cselekményeit a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének, és a Btk.345.§-ában meghatározott bűnsegédként és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének minősíti.

- I.rendű vádlott halmazati büntetését szabadságvesztésként tekinti kiszabottnak, melyet börtönben kell végrehajtani;
- IV.rendű vádlott esetében a próbaidő tartamát 5 (öt) évre súlyosítja, egyúttal büntetését - a halmazati jellegre történő utalás mellőzésével - szabadságvesztésként tekinti kiszabottnak, melyet a végrehajtás elrendelése esetén börtönben rendel végrehajtani;
- V.rendű vádlott büntetését 6 (hat) hó szabadságvesztésre-, felfüggesztésének próbaidejét 1 (egy) évre enyhíti azzal, hogy azt végrehajtásának elrendelése esetén börtönben rendeli végrehajtani;
- VI.rendű vádlott tekintetében a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 4.B.III.359/2000/14. számú ítéletével kapcsolatos feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzi;
- VII.rendű vádlottat a közügyektől eltiltás mellékbüntetés egyidejű mellőzésével 4.000.000 (négy millió) forint pénzmellékbüntetésre ítéli, egyúttal a szabadságvesztés végrehajtását 5 (öt) évi próbaidőre felfüggeszti;
- IX.rendű vádlott esetében a próbaidő tartamát 5 (öt) évre súlyosítja, egyúttal halmazati büntetését szabadságvesztésként tekinti kiszabottnak, melyet - végrehajtásának elrendelése esetén - börtönben rendel végrehajtani;
- X.rendű vádlott halmazati büntetését szabadságvesztésként tekinti kiszabottnak, melyet - végrehajtásának elrendelése esetén - börtönben rendel végrehajtani;
- XI.rendű vádlott büntetését 8 (nyolc) hó börtönre enyhíti.
- VII.rendű vádlott esetében a pénzmellékbüntetést meg nem fizetése esetén 10.000 (tízezer) forintként kell egy-egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni.
- I.rendű vádlott, illetve a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén IV.rendű, V.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen *az ügyész* súlyosbításért, I.rendű vádlott terhére a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás hosszabb tartamban történő megállapítása, valamint gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés kiszabása; II.rendű és III.rendű vádlottak terhére gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés kiszabása; IV.rendű vádlott terhére a szabadságvesztés hosszabb tartamban történő megállapítása és a felfüggesztésre vonatkozó rendelkezés mellőzése, valamint közügyektől eltiltás, gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés kiszabása; V.rendű vádlott terhére gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés kiszabása; VI.rendű vádlott terhére a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás hosszabb tartamban történő megállapítása, valamint gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés kiszabása; VII.rendű vádlott terhére hosszabb tartamú, fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés és hosszabb tartamú közügyektől eltiltás alkalmazása, valamint gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés kiszabása; VIII.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak terhére a szabadságvesztés hosszabb tartamban történő megállapítása és a felfüggesztésre vonatkozó rendelkezés mellőzése, valamint közügyektől eltiltás, gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés kiszabása; XI.rendű vádlott terhére pedig gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltás és pénzmellékbüntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést. Ezen túlmenően *I.rendű vádlott védője* megalapozatlanság miatt, hatályon kívül helyezés érdekében, míg *II.rendű vádlott védője*, *III.rendű vádlott védője*, *IV.rendű vádlott védője*, *V.rendű vádlott védője*, *VI.rendű vádlott és védője*, *VII.rendű vádlott és védője*, *VIII.rendű vádlott védője*, *IX.rendű vádlott védője*, *X.rendű vádlott védője* és *XI.rendű vádlott védője* a büntetőjogi felelősség megállapítása miatt, felmentés céljából élt jogorvoslati kérelemmel.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az ügyészi fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta. Perbeszédében I.rendű vádlott védője, a hatályon kívül helyezés mellett, felmentő rendelkezés meghozatalát, V.rendű vádlott védője pedig az 1978. évi IV. törvény helyett a Btk. alkalmazását, és az eljárás - elévülés okán történő - megszüntetését indítványozta. VII.rendű vádlott védője enyhítést, a kiszabott szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztését kérte, míg II.rendű, III.rendű, IV.rendű, VI.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű és XI.rendű vádlottak védői a bejelentett fellebbezéseikkel egyezően szólaltak fel.

A másodfokú bíróság a jogorvoslatokkal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján - a Be.348.§ (2) bekezdésében írt korlátok között - az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Nem volt tehát annak tárgya az a fellebbezéssel nem támadott rendelkezés, melynek keretében az elsőfokú bíróság II.rendű, III.rendű,

IV.rendű, V.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű és XI.rendű vádlottak vonatkozásában a magánokirat-hamisítás vétsége, valamint az adóbevételt nagyobb mértékben csökkentő adócsalás büntette és a nagyobb kárt okozó csalás büntette miatt indult eljárást megszüntette.

A felülbírálat során a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjára - az iratok tartalma, illetve ténybeli következtetés útján az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- III.rendű vádlottal szemben a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 6.B.312/2008/38. számú - a határozat 11. oldal 2. bekezdésében feltüntetett - ítélete helyesen a 2011. évi június hó 28. napján emelkedett jogerőre *(erkölcsi bizonyítvány 16/II. sorszám alatt)*.

- V.rendű vádlottal szemben a külföldi ítélet érvényét a Fővárosi Bíróság helyesen az 5.Bk.1719/2010/8. számú határozatával ismerte el *(erkölcsi bizonyítvány 16/IV. sorszám alatt)*.

- VI.rendű vádlott vonatkozásában a Budapest II. és III. Kerületi Bíróság 4.B.III.359/2000/14. számú ítéletéhez kapcsolódó - feltételes szabadságra bocsátás folytán ki nem töltött - büntetésrész végrehajthatósága a 2013. évi november hó 9. napján elévült.

- VII.rendű vádlott esetében a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 7.B.III.1897/1998/19. számú ítéletéhez kapcsolódó feltételes szabadság tartama 2003. július 1-én járt le, e szabadságvesztés-büntetést a 2002. évi november hó 24. napjával kell kitöltöttnek tekinteni *(erkölcsi bizonyítvány 16/VI. sorszám alatt)*.

- A határozat 21. oldalán - táblázatba szerkesztett formában - feltüntetett számlák általános forgalmi adó-tartalmához, illetve a nettó és a bruttó értékekhez kapcsolódó számadatok EFt (ezer forint) toldással értendők.

A **kft1** által sorszámú számla általános forgalmi adó- tartalma helyesen 10.400 EFt volt.

- I.rendű vádlott a 2004. és a 2005. években az **kft2** által fizetendő általános forgalmi adó összegét - a határozat 22. oldal 2. bekezdésében nyilvánvaló elírási hiba folytán 193.000.120 forintként írtakkal szemben - helyesen 193.120.000 forinttal csökkentette. Az általa előidézett - a jogosulatlanul visszaigényelt és a jogosulatlanul jóváírt általános forgalmi adó, valamint

jogosulatlanul csökkentett társasági adó együtteseként számított - teljes vagyoni hátrány összege 548.320.000 forint volt.

- A sorszámú számla könyvelésbe történő beállításával I.rendű vádlott - jogosulatlanul - helyesen az **kft2** társasági *adó*ját csökkentette (22. oldal 4. bekezdés).
- VI.rendű vádlott helyesen 52.728.000 forint általános forgalmi adó jogosulatlan visszaigényléséhez nyújtott segítséget (25. oldal 2. bekezdés).
- I.rendű vádlott az sorszámú fiktív számla felhasználásával az **kft2** 2005. évi *február* havi bevallásában feltüntetett általános forgalmi adó összegét csökkentette jogosulatlanul (26. oldal 4. bekezdés).
- IV.rendű vádlott összesen 85.800.000 forint, IX.rendű vádlott összesen 112.200.000 forint, míg X.rendű vádlott összesen 48.250.000 forint vagyoni hátrány okozásában vállalt közreműködést (23. oldal 6. bekezdés, valamint 26. oldal 5. és 6-7. bekezdés).
- VII.rendű vádlott **kft3** néven 2009. március 31-én gépjárműjavítással és karbantartással foglalkozó gazdasági társaságot alapított, melynek köz- és adótartozása nincs. Két kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik.

A büntetőeljárás alatt, 2015. november 30-án a Nemzeti Adó- és Vámhivatal bünyügyi letéti számlájára - kártérítés címén - 18.500.000 forintot befizetett (*csatolt iratok 9. sorszám alatt*).

Az ekként kiegészített, illetve helyesbített tényállás most már mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól: az kellően felderített és egyben hiánytalan, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének az elemzése előtt a másodfokú bíróság - a fellebbezések írásbeli indokolásában, illetve a perbeszédekben felvetett érvekre tekintettel - mindenekelőtt az alábbiak kiemelését tartotta szükségesnek:

A Be.21.§ (5) bekezdése értelmében a megismételt eljárás alapján hozott ítélet felülbírálatából nincs kizárva az a bíró, aki a hatályon kívül helyező határozat meghozatalában részt vett.

VIII.rendű és XI.rendű vádlottak védője által előterjesztett kizárás iránti indítványra, illetve az ahhoz I.rendű, II.rendű és IV.rendű vádlottak védői részéről tett csatlakozó kérelemre a Pécsi Ítéltábla büntető ügyszakos bírái - köztük a jelen ügyben eljáró tanács tagjai - úgy nyilatkoztak, hogy nem érzik magukat elfogultnak. Ezt követően a Kúria a 2015. december 15-én kelt Bkk.I.1950/2015/2. számú végzésével a kizárás iránt előterjesztett indítványt elutasította.

A megismételt eljárásra vonatkozó perrendi szabályokból nem vezethető le olyan értelmezés, mely szerint a másodfokú bíróság kötve lenne a hatályon kívül helyezés során közzétett szempontjaihoz, vagy akár a kialakított meggyőződéséhez, és így tartania kellene magát a korábbi határozatában foglaltakhoz. Eppen ellenkezőleg, a másodfokú bíróság - függetlenül attól, hogy ki, milyen okból fellebbezett - mindenkor az elsőfokú ítékezés *megalapozottságát és törvényességét* bírálja felül.

A vádemelést követően eljáró Kaposvári Törvényszék B.20/2011/115. számú ítéletének hatályon kívül helyezésére ki nem küszöbölhető, a bűnösség kérdésében való döntést lényegesen befolyásoló megalapozatlanság miatt, illetve azért került sor, mert - azzal szoros összefüggésben - az indokolási kötelezettség megfelelő szintű teljesítése is elmaradt. A felderítetlenség és a hiányosság azonban nem a bizonyítási eszközök összegyűjtésének, vagy beszerzésének az elmulasztásában jelent meg, hanem abban, hogy a Kaposvári Törvényszék az ügy kivizsgálásához szükséges adatokat hiányosan, egymástól elkülönítetten és - nem utolsó sorban - a valós összefüggéseikből kiragadottan értékelte. Mindez - különösen logikai megközelítésben - a Be.75.§ (1) bekezdésében írt követelményekkel szembenálló ténymegállapításokhoz, továbbá helytelen következtetésekhez vezetett.

Nyilvánvalóan ilyenkor sem mellőzhető a megalapozatlansághoz vezető okoknak és körülményeknek a feltárása, annak kimutatása, hogy az ügy teljes felderítéséhez milyen bizonyítékok számbavételére, valamint mélyreható vizsgálatára lett volna szükség. A terhelő adatok szükségszerű felsorolása azonban nem jelentett többet és mást, mint annak hangsúlyozását, hogy a büntetőjogi felelősség kérdésében történő állásfoglalás kialakításához az egyébként rendelkezésre álló, de figyelmen kívül hagyott bizonyítékok teljes körű értékelése nélkülözhetetlen. A felülbírálatot végző bíróság ennyiben valóban kötelező iránymutatást adott, mégis anélkül, hogy a bizonyítékok tartalmi hitelességének a megítélését, illetve a mérlegelő tevékenységet érintően bármilyen korlátot állított volna fel.

A megismételt eljárásban tehát az elsőfokú bíróságnak - a Be.403.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint - kizárólag erre kellett figyelemmel lennie, miközben a bizonyítékok értékelése során teljes szabadságot élvezett. Ezért az e körben előterjesztett eljárásjogi kifogások nem voltak megalapozottak.

További lényeges vonása volt az ügynek, hogy az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Biztonsági Főosztálya a feljelentését - különböző gazdasági társaságok tisztázatlan kapcsolódásaira alapítottan - több személlyel szemben tette meg; középpontba állítva és megkérdőjelezve két somogyi székhellyel rendelkező adózó, a Kft2. és a **kft4** adóbevallásaiban szereplő adatok tartalmi hitelességét, megbízhatóságát. E feljelentés a gyanússá vált jogügyletek egyik lehetséges közreműködőjeként I.rendű vádlottat is megnevezte, annak előadásával, hogy a valószínűsített pénzügyi visszaélések egy része az Kft.2 általános forgalmi adó visszaigényléseihez kapcsolódott.

A Vám- és Pénzügyőrség Dél-dunántúli Regionális Hivatala ilyen előzmények után - ismeretlen tettes ellen ugyan, de nyilvánvalóan az Kft2-vel összefüggésben - rendelte el a nyomozást 2008. február 27-én.

A szóban forgó időszakban hatályos 1978. évi IV. törvény 33.§ (1) bekezdés b) pontjában írtak szerint a büntethetőség a bűncselekményre irányadó büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább három év elteltével évült el. Mindez a jelen ügyben azért vált kiemelkedő jelentőségűvé, mert a valótlan tartalmú okirat felhasználásán alapuló legkorábbi cselekmény elkövetése és a feljelentés megtétele, illetve a nyomozás elrendelése között mintegy négy év nyolc hónap telt el.

Ilyen előzmények ismeretében kellett - valamennyi vádlottat érintően - állást foglalni a büntethetőség elévülésének kérdésében.

Az 1978. évi IV. törvény 35.§ (1) bekezdésében írtak szerint a büntethetőség elévülését félbeszakítja a büntető ügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt fogatosított büntetőeljárási cselekménye.

Az ítélkezési gyakorlat hosszú ideje következetes abban, hogy e körbe azok az érdemi, az ügy felderítését célzó eljárási cselekmények sorolhatók, melyek ténybeli alapja azonos az utóbbi vád tárgyává tett cselekmény/ek/ ténybeli alapjával, és egyben meghatározott személy - tulajdonképpen a későbbi vádlott - közreműködésének, a releváns tények bekövetkezésében, illetve előidézésében játszott szerepének a tisztázására irányulnak. E tárgyi és alanyi feltételek együttes fennállása esetén a büntethetőség elévülése félbeszakad, függetlenül attól, hogy a büntetőeljárás megindítása formai szempontból hogyan - konkrétan a későbbi vádlott, ismeretlen személy, vagy más ismert személy ellen - történt meg, ahogyan annak sincs jelentősége, hogy az elkövetővel szemben sor került-e a megalapozott gyanú közlésére, illetve a gyanúsított kihallgatására [BH 2007/363. számú eseti döntés I-II. pont].

Mindezeket az elveket az 1978. évi IV. törvény 35.§ (1) és (2) bekezdéseinek az alkotmányellenességi vizsgálatáról szóló 23/D/2007. AB határozat is megerősítette.

Ez egyben azt is jelentette, hogy az Kft2. jogosulatlan adóügyi visszaigényléseiben, illetve jóváírásaiban - mint a feljelentés és a vád azonos ténybeli alapjainak a megvalósításában - jogellenes közreműködést vállaló valamennyi személy tekintetében a feljelentésnek, de még inkább a nyomozás elrendelésének a büntethetőség elévülésére félbeszakító hatása volt.

Ekként az ötévi vagy annál súlyosabb szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények büntethetősége a jelen ügyben nem évült el.

A büntetőjogi felelősség érdemi elbírálásának más akadálya sem volt, miután a Baranya Megyei Főügyészség M.I.B.1372/2008/48-I. számú vádirata maradéktalanul tartalmazta azokat a kellékeket, melyek a vád törvényességéhez szükségesek.

A vádló - az ügy értelmezéséhez nélkülözhetetlen cégalapok ismertetése után - pontosan körülírta az általános forgalmi adó jogosulatlan visszaigénylésében, illetve jóváírásában közreműködő személyek tevékenységét: I.rendű vádlottat érintően az adóhatósággal szembeni jogosulatlan pénzügyi igények és kedvezmények érvényesítését, míg a részesek - II.rendű, III.rendű, IV.rendű, V.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű és XI.rendű vádlottak - esetében azt, hogy mindehhez valótlan tartalmú számlák kiállításával és rendelkezésre bocsátásával segítséget nyújtottak. Ezt követően a vádirat a felhasznált számlákat és az elkövetési értékeket - a könnyebb áttekinthetőség céljából - táblázatba szerkesztett formában és az egyes közreműködőkhöz rendelt szöveges leírással is megjelenítette.

Ennél szigorúbb tartalmi követelmények a vádirattal szemben nem támaszthatók, a vád tehát - ahogyan arra a hatályon kívül helyezéskor már utalás történt - törvényes volt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítást a perrendi előírásoknak megfelelően, az eljárási törvény rendelkezéseinek a helyes értelmezésével folytatta le.

A Be.4.§ (1) bekezdése értelmében a vád bizonyítása a vádlót terheli. Ennek a kötelezettségének a Baranya Megyei Főügyészség maradéktalanul eleget tett, amikor a vádirat benyújtásával egyidejűleg - okirati formában - az elsőfokú bíróság rendelkezésére bocsátotta a nyomozás során összegyűjtött bizonyítékokat. A vádirat Be.217.§ (3) bekezdés i) pontja szerinti részében az ügyész - többek között a

számlavezető pénzügyintézetek által közölt kimutatásokra, az építésügyi dokumentációra, a közlekedési hatóság tájékoztatására, a szemléről készült jegyzőkönyv tartalmi megállapításaira, illetve az ahhoz csatolt fényképfelvételekre történő utalással - felsorolta mindazokat a bizonyítékokat, melyek megkérdőjelezhetetlen és alapos kétségeket keltettek az Kft2. könyvelésében szereplő, esetenként több tízmillió forint összegű termékértékesítésről és szolgáltatásnyújtásról kiállított számlák tartalmi hitelességét illetően.

Márpedig e kérdésnek annál is inkább kiemelkedő jelentőséget kellett tulajdonítani, mert az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 32.§ (1) bekezdése szerint az adólevonási jog kizárólag az előzetesen felszámított adó összegét hitelesen igazoló dokumentum birtokában gyakorolható. Így tehát akkor, ha a felhasznált okirat megfelel a számviteli törvényben előírt alaki és tartalmi elvárásoknak, ez utóbbinak azzal, hogy a számlán feltüntetett gazdasági esemény (termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás) valóban az okiraton szereplő gazdasági társaságok között, az ott megjelenített időpontban és feltételek mellett zajlott le.

Mindezt azonban több körülmény is cáfolta.

A, tér szám alatti üzlethelyiség felújításával összefüggésben mindenekelőtt az, hogy a Kft2. által - a műszaki kivitelezés tárgyában - előbb a **kft5**-vel, majd kevéssel később a **kft6**-val kötött, nagyfokú hasonlóságot, illetve azonosságot mutató szerződések számos belső, feloldhatatlan ellentmondást hordoztak. Egyfelől azzal, hogy az általánosan elfogadott technológiai sorrendet felcserélve az említett megállapodások a vakolási munkálatok befejezését az épületgépészeti és elektromos szerelések elvégzését megelőző határidőhöz kötötték, vagy pedig olyan normaidőekkel számoltak, melyek az adott munkaterületeken elfogadhatatlanul sok alkalmazott egyidejű jelenlétét, munkavégzését feltételezték volna. Bizonyos az is, hogy a műszaki ellenőrként feltüntetett **tanú1** - mérnöki kamarától kapott - nyilvántartási száma a 2003. március 26-án kelt építési szerződésen még nem lehetett A-01-4995/2008. sorszámu, ahogyan az sem magyarázható, hogy a 2003. június 5-én műszaki átadás-átvétellel lezárt költségvetési főösszesítő egyik - számítógéppel szerkesztett - rovatában hogyan szerepelhetett az "X0 környezeti osztályú" beton, ha egyszer a digitális adattárban csak jóval később, a 2004. év II. felében jelent meg.

Hasonló megállapítás tehető a **kft7**. által az U-10473 lajstromszámú úszógép értékesítéséről 2004. május 28-án kibocsátott számla tekintetében, miután a Nemzeti Közlekedési Hatóság közhiteles nyilvántartása szerint a jármű tulajdonjoga ekkor az **rt1-t** illette meg. Ugyanígy érvek hozhatók fel a **kft8**. autóeladásait érintően, ez esetben azért, mert az egyik számlájához kapcsolódóan olyan alváz- és motorszámot is feltüntetett, melyet nem lehetett egyetlen tehergépkocsihoz sem hozzárendelni.

A, utca ... szám alatti téglagyár területén fogatosított adatgyűjtés és helyszíni szemle - alaposabb vizsgáldás nélkül is - egyértelművé tette, hogy az ipartelepen néhány évvel korábban, a 2003. évi november hó 26. és a 2005. évi november hó 30. napjai között bizonyosan nem történt 1.850.654.000 (egymilliárd-nyolcszázötvenmillió-hatszázötvennégyezer) forint értékű beruházás. A gépi berendezésekre, targoncákra, villanymotorokra és egyéb gépekre, valamint téglaiipari berendezésekre együttesen kifizetett 866,716 millió forint, az infrastruktúra fejlesztésére fordított 501 millió forint, illetve a tehergépkocsik, láncfalpas kotrógépek és cementszállító megvásárlását szolgáló 481,25 millió forint értékű befektetéseknek nyoma sem volt, a helyszín 2009 áprilisában is egy szemmel láthatóan több éve pusztuló, leromlott ipartelep benyomását keltette. Mindezt a téglagyárban hosszú éveken keresztül foglalkoztatott **tanú2** telepvezető és **tanú3** adminisztrátor a nyomozás során egyértelműen megerősítette.

Márpedig ezen bizonyítékokból kizárólag egyetlen következtetés adódott, így az, hogy az érintett dokumentumok utólag készültek, végső soron anélkül, hogy a kiállításukat valós gazdasági események kísérték volna.

Ilyen körülmények között - miután a releváns okiratok összegyűjtésével, a szükséges eljárási cselekmények elvégzésével, illetve egyszerű adatgyűjtéssel számos terhelő bizonyíték felmerült - már a nyomozó hatóság látókörébe került személyek alapvető érdekében állott volna az, hogy a jogosulatlan visszaigénylések és jóváírások megalapozott gyanúján messze túlmutató, a büntetőjogi felelősségre vonás lehetőségét felvető ellentmondásokra elfogadható magyarázatot adjanak.

A nyomozó hatóság I.rendű vádlottat - a Be.179.§ (1)-(3) bekezdéseiben szabályozott eljárási rend szerint - 2010. október 8-án gyanúsítottként hallgatta ki, figyelmeztetve a vallomástétel megtagadásának a lehetőségére, illetve arra, hogy amit mond, vagy rendelkezésre bocsát, bizonyítékként használható fel. Ezzel szemben II.rendű, III.rendű, IV.rendű, V.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű és XI.rendű vádlottak kezdetben eltérő eljárásjogi pozícióban - tanúként - szerepeltek, következésképpen a vallomástétel megtagadására szűkebb körben voltak jogosultak, csak akkor, ha a válaszával önmagukat (vagy hozzátartozójukat) bűncselekmény elkövetésével vádolták volna.

A szóban forgó figyelmeztetések után I.rendű vádlott a vallomástételt megtagadta, míg - ilyen általános lehetőség hiányában - II.rendű, III.rendű, IV.rendű, V.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű és XI.rendű vádlottak semmitmondó, az általánosság szintjén megragadó, konkrét adatoktól, ellenőrizhető nevektől és időpontoktól mentes nyilatkozatokat tettek. Hangsúlyozottan olyan jogügyletek vonatkozásában, melyekre több esztendő elteltével is emlékezniük kellett

volna, minimálisan arra, hogy a kifejezetten nagy értékű termékértékesítésre, illetve szolgáltatásnyújtásra egyáltalán hogyan, milyen feltételek mellett voltak képesek. Ennek hiányában II.rendű, III.rendű, IV.rendű, V.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű és XI.rendű vádlottak vallomásait - éppen a velük szemben megfogalmazódó gyanú megcáfolásához fűződő elemi érdekelttségük miatt - kizárólag tájékoztatlanságként lehetett értelmezni, egyetlen lehetséges magyarázatként csak úgy, hogy az okiratokon feltüntetett gazdasági események lebonyolításában bizonyosan nem vettek részt.

Szó sem volt tehát önvádra kötelezésről, mindössze arról, hogy az elsőfokú bíróság egy közvetlenül tapasztalt negatív tényből (a nemtudásból) - annak informatív tartalma folytán - a terhelő bizonyítékok egészének az áttekintése után, egy másik tényre helytálló, logikus következtetést vont le.

Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét messzemenően teljesítette. Nem maradt adós a hatályon kívül helyező határozatban felvetett kérdések megválaszolásával, éppen ellenkezőleg, a bizonyítás némileg szélesebb körben történő felvételével - I.rendű vádlott védekezéséhez igazítottan - még további adatokkal, felvetésekkel is foglalkozott.

A gazdasági társaságokról szóló (az elkövetés idején hatályos) 1997. évi CXIV. törvény 156.§-a értelmében a korlátozott felelősségű társaság ügyeinek intézésére és képviselésére az ügyvezető jogosult. Ez a személy a Kft2. vonatkozásában I.rendű vádlott volt, aki nem pusztán névlegesen állt a cég élén, hanem annak irányításában, a gyakorlati teendők lebonyolításában is részt vett.

Ennek ténybeli megalapozottságát támasztotta alá **tanú4** és **tanú5**, amikor arra utaltak, hogy a szükséges iratokat, dokumentációkat - kivétel nélkül, minden esetben - személyesen I.rendű vádlott bocsátotta az adóhatóság rendelkezésére. Ugyanezt tette egyértelművé a könyvelőként eljáró **tanú6** is, annak előadásával, hogy a Kft2. ügyeinek intézése során kizárólag I.rendű vádlottal tartotta a kapcsolatot, így az adóbevallások elkészítéséhez szükséges számlákat is tőle vette át. Ezért a múltbeli történések rekonstruálása körében támadhatatlan az a megállapítás, hogy a Kft2. képviselésében eljárva I.rendű vádlott - 2003. június hónaptól 2005. november hónapig terjedő időszak alatt - folyamatosan jogosulatlanul helyezett levonásba, illetve jogosulatlanul igényelt vissza általános forgalmi adót.

Az elsőfokú bíróság hosszasan kifejtett indokainak a megismétlése teljességgel szükségtelen, azokkal a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett. E körben kizárólag egyetlen - értelmezést zavaró - elírási hibára szükséges utalni, így arra, hogy a határozat 45. oldal első bekezdésében szereplő személyek egyike - I.rendű vádlott mellett - nyilvánvalóan VI.rendű vádlott volt. Ilyen előzmények után a vádlotti

védekezések, valamint a védői érvelések lényege - nem értve most ide VII.rendű vádlott védőjének egészen más irányú felszólalását - pusztán a terhelő bizonyítékok figyelmen kívül hagyására szorítkozott, annak állandó ismételtetésére, hogy a szóban forgó személyek a kétséget kizáróan bizonyított tényeket, összefüggéseket nem voltak hajlandóak elfogadni, tudomásul venni.

Az elsőfokú bíróság tényállása tehát a fenti helyesbítésekkel és kiegészítésekkel megalapozottá vált, így az - figyelemmel a Be.352.§ (2) bekezdésére - irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

Következésképpen a hatályon kívül helyezést célzó, illetve a tényállás mikénti rögzítését kifogásoló jogorvoslati kérelmek eredménytelennek bizonyultak.

Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett I.rendű, II.rendű, III.rendű, IV.rendű, V.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű és XI.rendű vádlottak büntetőjogi felelősségére.

A felmentésük tehát szóba sem kerülhetett.

A büntető törvény időbeli hatálya szempontjából lényeges kérdéseket az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, elemzésük során azonban nem járt el kellően körültekintően. Mindez döntően arra volt visszavezethető, hogy elmulasztotta az elkövetés és az elbírálás idején alkalmazható büntetési tételkeretek összehasonlító vizsgálatát, elsődlegesen - minden más körülményt megelőzően - annak meghatározását, hogy a különböző időpontokban hatályos rendelkezések az egyes vádlottak vonatkozásában milyen tartamú szabadságvesztés kiszabását tették lehetővé.

E körben figyelemmel kellett lenni az ítélezési gyakorlat megváltozására is; így arra, hogy az 1978. évi IV. törvényhez kapcsolódó 1/2006. Büntető jogegységi határozat - a valótlan tartalmú bizonylatok felhasználásán alapuló adóelszámoláshoz és visszaigényléshez kapcsolódóan - a csalás és az adócsalás heterogén alaki halmazát látta megállapíthatónak, melynek helyébe a költségvetési csalás tényállásának megalkotásával a törvényi egység alkalmazásának a szemlélete lépett. További sajátossága a Btk.396.§ (1) bekezdésében meghatározott törvényi tényállásnak, hogy minősítő körülményként kezeli azt, ha a bűncselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követik el.

A rendszeres haszonszerzésre törekvés - I.rendű vádlott tettesi cselekménye mellett - a 2004. február 29. és 2004. június 7. között 7 darab számlát kibocsátó IV.rendű vádlott, valamint a 2005. február 15. és 2005. november 30. napjai között 6 darab számlát

elkészítő IX.rendű vádlott bűnsegédi magatartásában volt tetten érhető. (Ez egyben azt is jelentette, hogy IV.rendű és IX.rendű vádlottak vagyona elleni bűncselekményének az elsőfokú bíróság általi minősítése még az 1978. évi IV. törvény keretei között sem felelt meg az anyagi büntető jogszabályoknak, azok helyesen az 1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdésében meghatározott és - figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára - a (7) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntetteként minősültek volna.)

Az 1978. évi IV. törvény 85.§ (1)-(3) bekezdéseiben írt rendelkezések alapján az alkalmazható büntetési tételkeret I.rendű, IV.rendű és IX.rendű vádlottak esetében - a súlyosabb bűncselekmény (1978. évi IV. törvény 318.§ (7) bekezdése) büntetési tételének felével emelt mértéke - öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés lett volna. Ezzel szemben a költségvetés sérelmére elkövetett bűncselekmény az elbíráláskor I.rendű vádlott esetében a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint-, illetve IV.rendű és IX.rendű vádlottak tekintetében a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint - egységesen - öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. IV.rendű vádlott vonatkozásában ez egyben az alkalmazható büntetési tételkeretet is jelentette, míg a közbizalom elleni bűncselekmény miatt is felelősségre vont I.rendű és IX.rendű vádlottakat érintően az - a Btk.81.§ (1)-(3) bekezdéseiben írtak szerint - öt évtől tizenegy évig terjedő szabadságvesztésre emelkedett. Ez azonban a tizenöt éves felső határhoz viszonyítva mindenképpen enyhébb elbírálást eredményezett, különösen úgy, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége is kedvezőbb irányba változott.

Lényegében hasonló megállapítások tehetők X.rendű vádlott tekintetében is. Vele szemben ugyanis az 1978. évi IV. törvény 85.§ (1)-(3) bekezdései alapján az alkalmazható büntetési tételkeret egy évtől hét év hat hónapig terjedő szabadságvesztés lett volna, míg az elbíráláskor a cselekményeit - a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettének, valamint a Btk.345.§-ában meghatározott hamis magánokirat felhasználása vétségének az alapulvételével - már csak egy évtől hat évig terjedő szabadságvesztéssel lehetett szankcionálni. Ezen túlmenően az új törvény alkalmazása mellett további érvként itt is felhozható volt a feltételes szabadságra bocsátás kedvezőbb lehetősége.

V.rendű vádlott sajátos helyzete részletesebb elemzést igényelt. A terhére megállapított elkövetési érték 4.684.000 forint volt, mely az elkövetés időpontjában - az általa kiállított M1318133 sorszámú számla felhasználásakor - az 1978. évi IV. törvény 138/A.§ c) pontjában írtak szerint jelentős-, míg az elbíráláskor, a Btk.459.§ (6) bekezdés b) pontja értelmében már csak nagyobb értéknek minősült. Mindez azonban a büntethetőség elévülésében nem hozott semmiféle változást, mivel az

ahhoz szükséges minimális idő - az új büntető törvény hatálybalépésével egyidejűleg - a korábbi három esztendőről öt évre emelkedett (Btk.26.§ (1) bekezdés).

V.rendű vádlott büntethetősége tehát nem szűnt meg, az elévülés megállapítását célzó védői indítvány téves jogi érvelésen alapult.

Ugyanakkor az értékhatár változás a bűncselekményének az enyhébb - a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerinti - minősítését eredményezte, három évig terjedő szabadságvesztés kiszabásának a lehetőségével. Ez pedig már önmagában kedvezőbb elbírálást jelentett, melyhez még hozzájárult az is, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége korábban, a büntetés kétharmad részének a kitöltését követően nyílik meg.

I.rendű, IV.rendű, V.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak vonatkozásában mindezeket a körülményeket a büntetés kiszabásának a szigorúbb elvei, a Btk.80.§ (2) bekezdésében előírt középérték kötelező alkalmazása sem ellensúlyozhatta. Ekként a cselekményeiket - figyelemmel a Btk.2.§ (2) bekezdésében írtakra - az új büntető törvény szerint kellett elbírálni.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság

I.rendű vádlott cselekményeit a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntettének, valamint a Btk.345.§-ában meghatározott - a Btk.6.§ (2) bekezdése értelmében - folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének;

IV.rendű vádlott cselekményeit a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint minősülő - a Btk.14.§ (2) bekezdése értelmében bűnsegédként elkövetett - költségvetési csalás büntettének;

V.rendű vádlott cselekményét a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő - a Btk.14.§ (2) bekezdése értelmében bűnsegédként elkövetett - költségvetési csalás büntettének;

IX.rendű vádlott cselekményeit a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és az (5) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint minősülő, a Btk.14.§ (2) bekezdése értelmében bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének, valamint a Btk.345.§-ában meghatározott - a Btk.6.§ (2) bekezdése, illetve a Btk.14.§ (2) bekezdése értelmében folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett - hamis magánokirat felhasználása vétségének; míg

X.rendű vádlott cselekményeit a Btk.396.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, a Btk.14.§ (2) bekezdése értelmében bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének, valamint a Btk.345.§-ában meghatározott - a Btk.6.§ (2) bekezdése, illetve a Btk.14.§ (2) bekezdése értelmében folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett - hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítette.

II.rendű, III.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű és XI.rendű vádlottak tekintetében az alkalmazható büntetési tételkeretek változatlanok maradtak.

II.rendű, III.rendű, VIII.rendű és XI.rendű vádlottak esetében a büntetés kiszabásának általános részi rendelkezései váltak döntő fontosságúvá, közelebbről az, hogy az elbírálás idejére a középérték vált irányadóvá, mely mindenképpen súlyosabb jogkövetkezmények kiszabását tette volna indokolttá. Mindezt a feltételes szabadságra bocsátás időközben kedvezőbbé vált lehetősége sem ellensúlyozhatta, különösen mivel az összehasonlítást nem végrehajtandó, hanem felfüggesztett szabadságvesztés szemszögéből kellett megtenni. Márpedig egy azonnali, konkrét rendelkezésben testet öltő hátrány nyilvánvalóan kedvezőtlenebb annál a lehetséges előnynél, mely egy jövőbeli, bizonytalan bekövetkezésű eseményhez kapcsolódik.

VI.rendű és VII.rendű vádlottak esetében e kérdést önmagában a középérték bevezetése eldöntötte, mivel visszaesői minőségüknél fogva velük szemben a feltételes szabadságra bocsátás tekintetében bekövetkezett változások hatása - a Btk.38.§ (2) bekezdés b) pontjában írtak folytán - nem érvényesülhetett.

Mindezekre tekintettel II.rendű, III.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű és XI.rendű vádlottak esetében az elkövetés idején hatályban lévő 1978. évi IV. törvény rendelkezései szerint kellett eljárni. Cselekményeik minősítése megfelelt a büntető anyagi jogszabályoknak.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket meghatározó tényezőket az elsőfokú bíróság pontatlanul tárta fel, így azok ismételt számba vétele és értékelése - részben a minősítést érintő módosításokra is visszavezethetően - nem volt mellőzhető.

I.rendű vádlottal szemben öt évtől tizenegy évig, II.rendű és III.rendű vádlottakkal szemben egy évtől öt évig, IV.rendű vádlottal szemben öt évtől tíz évig, V.rendű vádlottal szemben három hónaptól három évig, VI.rendű vádlottal szemben két évtől tizenkét évig, VII.rendű vádlottal szemben egy évtől hét év hat hónapig, VIII.rendű vádlottal szemben egy évtől öt évig, IX.rendű vádlottal szemben öt évtől tizenegy évig, X.rendű vádlottal szemben egy évtől hat évig, míg XI.rendű vádlottal szemben egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés volt kiszabható. A felemelt büntetési tétel

alkalmazása - mint halmazati büntetés - I.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak esetében a Btk.81.§ (1)-(3) bekezdésein, VI.rendű vádlott vonatkozásában az 1978. évi IV. törvény 85.§ (1)-(3) bekezdésein alapult, míg VI.rendű vádlott tekintetében azon, hogy az 1978. évi IV. törvény 97.§ (1) bekezdésében írtak szerint ugyanígy kellett eljárni a többszörös visszaesőkkel szemben is.

A büntetési tétel - Btk.80.§ (2) bekezdése szerinti - középértéke I.rendű és XI.rendű vádlottak tekintetében nyolc év, IV.rendű vádlott vonatkozásában hét év hat hónap, X.rendű vádlott esetében pedig három év hat hónap volt.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket befolyásoló körülmények részletes áttekintése előtt az ügy néhány sajátosságára szükséges utalni.

A bűncselekmények elkövetése óta rendkívül hosszú, tíz esztendő is meghaladó idő telt el. Ebből a vádlottak öt évnél hosszabb ideig álltak a büntetőeljárás hatálya alatt, az utóbbi három évben amiatt, hogy nekik fel nem róható okból, az eljárást meg kellett ismételni. Ezt - nagyobb súllyal - nyilvánvalóan a javukra kellett értékelni, éppen úgy, mint II.rendű, III.rendű, IV.rendű, V.rendű, VI.rendű, VII.rendű, VIII.rendű, IX.rendű, X.rendű és XI.rendű vádlottakat érintően a bűnszegedi bűnrészséget.

A büntetlen előélet IV.rendű, VIII.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak esetében enyhítő körülmény, II.rendű, III.rendű, V.rendű és XI.rendű vádlottak vonatkozásában kisebb súllyal, mert utóbb - a büntetőeljárás hatálya alatt - már összeütközésbe kerültek a törvénnyel.

III.rendű vádlott egy, míg VII.rendű vádlott két kiskorú gyermekről gondoskodik, mely tény a javukra kellett értékelni.

A bűnszegédként 36.000.000 forint jogosulatlan visszaigényléshez segítséget nyújtó VII.rendű vádlott a büntetőeljárás során, 2015. november 30-án a Nemzeti Adó- és Vámhivatal letéti számlájára - kártérítés címén - 18.500.000 forintot befizetett, mely igen nyomatékos enyhítő körülmény.

Ezzel szemben súlyosító I.rendű vádlott büntetett előélete (visszaesőnek nem tekinthető bűnismétlő), VII.rendű vádlott esetében pedig az, hogy a többszörös visszaesői minősége mellett egyben különös visszaeső is. E körben kellett figyelemmel lenni arra, hogy VI.rendű vádlottal szemben a felemelt büntetési tétel két oknál fogva (1978. évi IV. törvény 85.§ (1)-(3) bekezdés és 1978. évi IV. törvény 97.§ (1) bekezdés) volt irányadó.

I.rendű, VI.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak a közbizalom elleni bűncselekményeiket folytatólagosan valósították meg, ezt szintén a terhükre kellett értékelni.

Mindezekre és a bűncselekményeknek az előidézett vagyoni hátrány, illetve az okozott kár mértékében megnyilvánuló tárgyi súlyára tekintettel a másodfokú bíróság I.rendű, II.rendű, III.rendű, VIII.rendű és X.r. vádlottak büntetéseit alkalmasnak találta a Btk.79.§-ában, illetve az 1978. évi IV. törvény 37.§-ában megfogalmazott célok elérésére, azok lényeges megváltoztatására nem volt törvényes indok és lehetőség.

V.rendű vádlott cselekménye enyhébben minősült, mely körülmény már önmagában indokolttá tette a vele szemben kiszabott szabadságvesztés és felfüggesztés próbaidejének a mérséklését. Ehhez hasonlóan a jelentős vagyoni hátrány alsó határához közelítő adóhiány előidézésében közreműködő XI.rendű vádlott büntetése is eltúlzottan szigorúnak mutatkozott, ezért - szem előtt tartva a jogkövetkezmények vádlottak közötti arányosításának követelményét is - a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát vele szemben is enyhítette.

VII.rendű vádlott a bűnsegédi bűnrészességéhez kapcsolódó vagyoni hátrány mintegy fele részét - 18.500.000 forint letétbe helyezésével - megtérítette. A költségvetés sérelmére elkövetett bűncselekmények körében ez olyan nyomatékos enyhítő körülmény, melynek a büntetés kiszabásakor nyilvánvalóan meghatározó szerepet kellett tulajdonítani. Ezen túlmenően megállapítható volt az is, hogy a korábban kifogásolható életvezetésű, többszörös visszaesőnek minősülő VII.rendű vádlott az elmúlt tíz esztendőben nem került összeütközésbe a törvénnyel. Gépjárműjavítással és karbantartással foglalkozó gazdasági társaságot alapított, melynek - a benyújtott igazolások szerint - köztartozása nincs. Családi állapota rendezett, háztartásában két kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy mintegy tíz esztendővel a bűncselekmény elkövetése után, a költségvetés részére jelentős összeget visszafizető bűnrészessel szemben lehetőség kínálkozik tényleges szabadságelvonással nem járó büntetés kiszabására. Ezért VII.rendű vádlott vonatkozásában - a közügyektől eltiltás egyidejű mellőzésével - a kiszabott szabadságvesztés végrehajtását az 1978. évi IV. törvény 89.§ (1) és (2) bekezdése alapján, a maximális próbaidőre felfüggesztette, illetve az 1978. évi IV. törvény 64.§ (1) bekezdés b) pontjában írtak szerint, miután ezzel újabb bűncselekmény elkövetésétől hatásosabban lehet visszatartani, négymillió forint pénzmellékbüntetésre is ítélte.

Ezzel szemben a hozzávetőlegesen nyolcvanötmillió forint, illetve a száztizenegymillió forint vagyoni hátrány előidézésében közreműködést vállaló IV.rendű és IX.rendű vádlottak tekintetében a szabadságvesztés végrehajtásának

próbaideje eltúlzottan rövid, ezért azt a másodfokú bíróság a törvényben biztosított leghosszabb időtartamra felemelte.

Egyéb vonatkozásaiban ugyanakkor az ügyész súlyosbítást célzó jogorvoslati kérelmét nem találta megalapozottnak, abban a részében sem, mely a gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint pénzmellékbüntetés kiszabására irányult. Ez utóbbiak feltételei teljességgel kidolgozatlanok maradtak, és így - különösen ilyen hosszú idő elteltével - az alkalmazásuk kérdésében nem lehetett megnyugtatóan állást foglalni.

A Btk.35.§ (1) bekezdésében írtak szerint, ha a bíróság szabadságvesztést szab ki, annak végrehajtását fogházban, börtönben vagy fegyházban rendeli végrehajtani. I.rendű, IV.rendű, V.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak esetében ezt a terminológiát kellett használni.

I.rendű vádlott büntetése halmazati jellegű. Ugyanakkor a megváltozott minősítés folytán IV.rendű vádlott cselekménye természetes egység, ezért a büntetésének a halmazati jellegére történő utalást mellőzni kellett.

VI.rendű vádlottat a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 4.B.III.359/2000/14. számú ítéletével kiszabott öt év fegyházbüntetésből a 2003. évi november hó 10. napján feltételes szabadságra bocsátották. Az ítélezési gyakorlat következetes abban, hogy ez egyben - a büntetés végrehajthatóságához kapcsolódó - elévülés határidejének a kezdő napja is.

A szabadságvesztés végrehajthatósága - az 1978. évi IV. törvény 67.§ (1) bekezdés c) pontja értelmében - öt évi, vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztés esetén tíz év elteltével elévül. Az elévülést az 1978. évi IV. törvény 68.§ (4) bekezdése szerint az elítélt ellen a *büntetés végrehajtása végett* tett intézkedés szakítja félbe. (Hasonló szabályozást tartalmaz a büntetések, intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési eljárás végrehajtásáról szóló - e tárgyban jelenleg hatályos - 2013. évi CCXL. törvény, mégis azzal a kiegészítéssel, hogy az elévülést félbeszakító hatósági intézkedésnek azt tekinti, melyet a büntetés végrehajtásának előbbre vitele érdekében foganatosítottak.)

A büntethetőség és a büntetés elévülésénél a jogszabályok a megszakító cselekmények körét eltérően jelölik meg, döntően azzal a különbségtétellel, hogy az előbbinél a hatósági aktus okára (a bűncselekmény miatt foganatosított cselekményre), míg az utóbbinál a hatósági aktus céljára (a büntetés végrehajtása végett tett cselekményre) helyezik a hangsúlyt.

A BH 1986/215., a BH 1988/258., a BH 1989/299. és a BH 1989/468. szám alatt közzétett eseti döntések áttekintése, valamint a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés és pénzbüntetés elévüléséről szóló 4/2006. Büntető jogegységi határozat elemzése után a másodfokú bíróság úgy látta, hogy a büntetés elévülését a feltételes szabadságra bocsátás folytán ki nem töltött rész végrehajtását jogerősen elrendelő bírósági határozat szakítja csak félbe. A szóban forgó eseti döntések közös vonása ugyanis az volt, hogy - a jogszabály szoros értelmezését követve - nem tekintették a büntetés végrehajtása végett tett intézkedésnek a vádemelést (annak kifejezésre juttatását, hogy a vádló indítványozta a ki nem töltött rész végrehajtásának az elrendelését), de még a nem jogerős bírósági határozatot sem.

Ismert a másodfokú bíróság előtt a BH 2015/93. számú eseti döntés, mely szerint - a próbára bocsátással kapcsolatosan - a próbaidő leteltét követően újra induló elévülést a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatti vádemelés, majd az ügyek egyesítését követő valamennyi eljárási cselekmény félbeszakítja. Ezt az érvelést azonban - minthogy alapvetően a büntethetőség elévülésével összefüggésben került megfogalmazásra - a jelen ügyben nem látta alkalmazhatónak.

Ezért VI.rendű vádlott tekintetében a feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzte. Hangsúlyozni szükséges, hogy mindez a feltételes szabadságból való kizárás - 1978. évi IV. törvény 47.§ (4) bekezdés a) pontján alapuló - kimondását nem érintette.

VII.rendű vádlott esetében a pénzmellékbüntetés meg nem fizetéséhez kapcsolódó átváltoztatás az 1978. évi IV. törvény 65.§ (1) és (2) bekezdésein alapul.

I.rendű vádlott, valamint - a szabadságvesztés végrehajtásának az elrendelése esetén - IV.rendű, V.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak a Btk.38.§ (2) bekezdés b) pontja értelmében legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsáthatóak feltételes szabadságra.

Ennyiben tehát a másodfokú bíróság - a Be.372.§ (1) bekezdésében írtak szerint - az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

Az egyéb rendelkezések törvényesek voltak, ezért azokat a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2016. február 22.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Bencze Beáta s.k. bíró

A Kaposvári Törvényszék 16.B.208/2013/218. számú ítélete a Pécsi Ítélőtábla Bf.II.51/2015/18. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2016. évi február hó 22. napján jogerőre emelkedett és fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke